

SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ

*Hem 301-Doğum ve Kadın Sağlığı
Hastalıkları Hemşireliği*

Öğr. Gör. Ayşe METİN

YENİDOĞANIN BESLENMESİ

Hafta-3

Amaç: Öğrencinin yenidoğan beslenmesinin ve anne sütünün önemini kavraması tartışabilmesi.

Hedefler

Öğrencinin;

- Meme anatomi ve fizyolojisini kavrayabilmesi
- Emzirmenin yararlarını tartışabilmesi
- Emzirmeye başlama emzirme süre ve sıklığı hakkında bilgi sahibi olabilmesi
- Bebeği emzirme pozisyonlarını ve bebeğin memeyi doğru tutabilmesini öğrenebilmesi
- Anne sütünün önemini kavrayabilmesi
- Emzirme eğitiminin önemini kavraması ve eğitim gereksinimlerini belirleyerek eğitim danışmanlık verebilmesi

Sunuda Kullanılacak Aktif Öğrenme Yöntemleri

- Anlatım, tartışma, soru-cevap, beyin fırtınası, video ve animasyon gösterimi, bilgi kartları tekniği...

İÇERİK

- Yenidoğanın Beslenmesi
- Laktasyon Fizyolojisi
  - Meme Dokusunun Yapısı
  - Meme Dokusunun Laktasyona Hazırlanması
  - Doğum Sonrası Süt Üretimini Başlaması
  - Emmenin Fizyolojisi
- Yenidoğan Besin İhtiyacı
  - Anne Sütünün Özellikleri
  - Anne Sütünün Yararları
  - Yenidoğanda Beslenmenin Sürdürülmesi

- Annelere Emzirme Eğitimi
- Sütün El ile Boşaltılması
- Emzirmenin Değerlendirilmesi
- İlaçlar ve Emzirme
- Emzirmede Potansiyel Problemler
- Özel Durumlarda Emzirme
- Anne Sütünün Kontrendike Olduğu Durumlar
- Süt Salgılanmasının Bastırılması
- Anne Sütünün Azaltılması
- Hemşirelik Bakımı

Yenidoğanın Beslenmesi

- Yenidoğanın beslenmesi besin gereksinimini sağlamakla birlikte ebeveyn ve bebek arasında etkileşim sağlayan bir araçtır.

Bebekler için ilk 6 ay anne sütü en iyi besin kaynağıdır.
“01-07 Ekim Emzirme Haftası” kutlu olsun.

Bebeğin yaşamın ilk 4-6 ayı sadece anne sütü ile beslenmesi önemlidir. Hemşire yenidoğanın emzirme yoluyla beslenmesi için ebeveynlere perinatal dönemde eğitim ve danışmanlık vermelidir.

Laktasyon Fizyolojisi

- Doğumdan sonra meme dokusundan süt gelmesine **laktasyon** denir.
- Laktasyon, annenin meme dokusunda fizyolojik değişikliklerin olduğu, bebeğin emmesi ile büyüme ve gelişmesinin sağlandığı ve anne – bebek arasında etkileşimin kurulduğu bir dönemdir.

- Meme dokusunun gebelik boyunca gelişimi ve doğumdan sonra süt yapımı ve salgılanması süreci laktogenezis olarak tanımlanmakta ve üç aşamada gerçekleşmektedir.

Laktogenezis I

Gebeliğin 15-20. haftalarında memelerin süt sentesleme yeteneğiyle başlar.

Laktogenezis II

Doğumda plesentanın ayrılmasıyla progesteronda hızlı düşmeyle bol süt üretiminin başlamasıdır.

Laktogenezis III

Matür süt üretiminin gerçekleştiği Laktasyon denilen evredir. Doğum sonrası 10. günde başlar ve bu evrede yeterli emzirme önemlidir.

Meme Dokusunun Yapısı

- Memeler sekretuar özelliğe sahiptir, 2-6. kostalar arasında yer alır; alveoller, kanallar ve bunların destek dokusundan oluşur.
- Meme dokusu 15-20 lobülden oluşmuş loblara ayrılır.
- Her bir lobda süt kanalları ve süt sinüsleri (laktiferöz sinüsler) vardır.
- Dıştan gözlenen yapıları; meme başı areola (çevresinde koyu renkli alan) ve montgomery tüberkülleri (meme başı ve areolada yer alan küçük, kabarcık şeklinde yapılar) vardır.

Meme Dokusunun Laktasyona Hazırlanması

- Plesantadan gittikçe artarak salgılanan östrojen ve progesteron ile plesantal laktojenik hormon meme dokusunu laktasyona hazırlar.
- Gebeliğin 2. ayında östrojen etkisiyle areola ve meme başı büyümeye başlar, rengi koyulaşır, meme başı dikleşir. Montgomery tüberkülleri belirginleşir.
- Progesteronun etkisiyle hiperemi, alveollerde hipertrofi oluşur. Epitel hücreleri (alveollerdeki aşini hücreleri) salgı faaliyetine hazırlanır.

- Doğuma yakın memelere olan kan akımı 2 katına çıkar. Memelerin her birinde 400 gramlık ağırlık artışı olur.
- Kanalların, alveollerin dilatasyonu ve kısmen kolostrum ile dolmaları, bağ dokusu ve myoepitel hücrelerde hipertrofi, deri altı yağ dokusunda artma, sıvı- elektrolit tutulumu sonucu memelerin hacminde artış olur.

Doğumdan Sonra Süt Üretimini Başlaması

Kolostrum (Önsüt)

- Kolostrum gebeliğin son aylarında ve doğumu izleyen 2-3 gün içinde salgılanan sarı alkalin bir ön süttür.
- Normal anne sütüne göre, protein, vitamin A, immunoglobulin, sodyum ve klorid içeriği daha zengin, karbonhidrat, potasyum ve yağdan daha fakirdir.
- Laksatif etkisi vardır ve sindirimi kolaydır. Bu nedenle bebeğin ilk sütü alması sağlanmalıdır. Doğumdan sonraki ikinci-dördüncü günlerde geçiş sütüne döner.

Geçiş sütü

- Kolostrumdan sonra salgılanmaya başlar ve yaklaşık 2 hafta devam eder.
- Süt mavimsi beyaz bir renk alır ve akıcılık kazanır.
- Kolostruma göre daha yüksek oranda yağ, laktoz, vitamin içerir ve kalori değeri daha yüksektir.

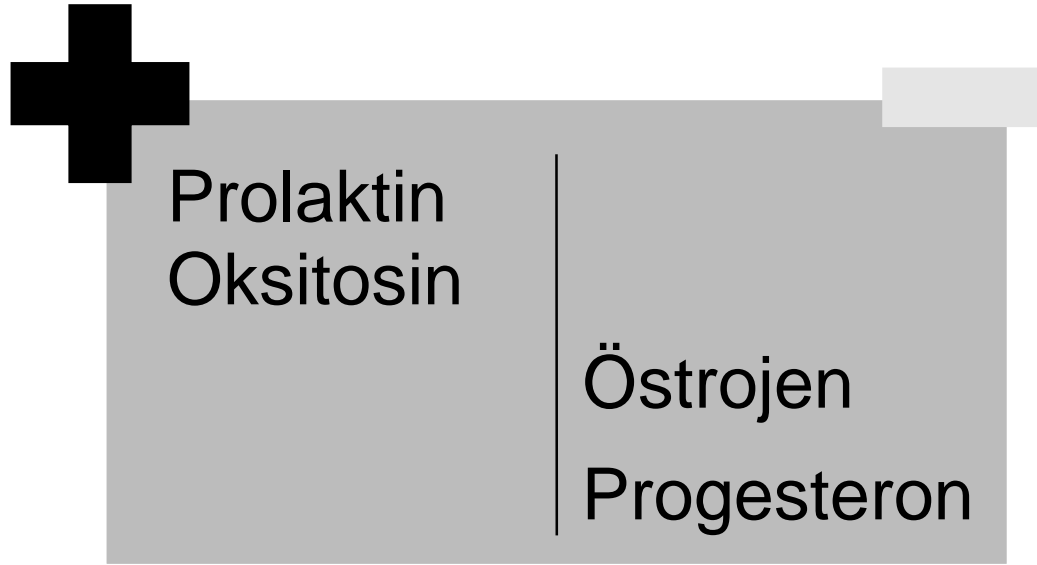

Matür Süt

Anne sütü bileşimi 14. günden itibaren matür hale gelir. Bu sütün %10'u büyüme ve enerji için gerekli olan karbonhidrat, protein ve yağları içerir, geri kalan kısmı sudur.

- Matür sütün bileşimi emzirmenin başlangıcından sonuna doğru farklılık gösterir. Emzirmenin başında gelen süt, vitamin, protein ve sudan zengindir. Emzirmenin sonunda ise yağdan zengin olur.

Doğumdan sonra memelerden süt üretiminin başlaması, estrojen ve progesteron hormonu seviyesinin düşmesi sonucu prolaktin ve oksitosin hormonlarının salınmasıyla olmaktadır.

Prolaktin hormonu, hipofiz ön lob hormonudur. Bu hormon alveollerdeki epitelyal hücrelerden süt yapımını sağlar. Buna süt **yapım** refleksi denir.

Oksitosin hormonu ise hipofiz arka lob hormonudur ve alveolleri çevreleyen myoepitelyal hücrelerin kasılmasını ve böylece sütün alveollerden kanallara ve laktiferöz sinüslere oradanda meme ucuna akmasını sağlar. Buna süt **inme** refleksi denir.

Süt Salgılanmasının Sürdürülmesi

Kadınların çoğunda süt üretimi yenidoğanın ihtiyacını karşılayacak seviyede olmaktadır. Süt yapım ve inme refleksinin meydana gelmesi yenidoğanın emmesiyle oluşur.

Yenidoğanın emmesiyle meme başı ve aeroladaki sinir uçları uyarılarak hipotalamusa oradanda hipofize ulaşır. Ön hipofizden **prolaktin**, arka hipofizden **oksitosin** hormonları salgılanır.

- Memedeki süt ne kadar boşalırsa süt sentezi ve yağ içerikli süt üretimi artmaktadır. Memelerde uzun süre süt kalırsa daha yavaş ve az miktarda süt üretimine neden olabilmektedir.

PROLAKTİN

Bebek her emdiğinde önceden kanallarda hazır bulunan sütü kullanır. Bu nedenle prolaktin salgılanmasını artırmak için bebeğin yeterince emzirilmesi önemlidir.

Prolaktin hormonu geceleri daha fazla yapıldığı için gece emzirmek özellikle yararlıdır.

Prolaktin anneyi gevşetici, uykusunu getiren bir özelliğe sahiptir. Böylece anne gece emzirmelerinde bile yeterince

dinlenebilmektedir.
Prolaktin laktasyon dönemi boyunca FSH hormonunu baskılayarak ovulasyonu engeller.

• PROLAKTİN

- Bebek her emdiğinde önceden kanallarda hazır bulunan sütü kullanır. Bu nedenle prolaktin salgılanmasını artırmak için bebeğin yeterince emzirilmesi önemlidir.
- Prolaktin hormonu geceleri daha fazla yapıldığı için gece emzirmek özellikle yararlıdır.
- Prolaktin anneyi gevşetici, uykusunu getiren bir özelliğe sahiptir. Böylece anne gece emzirmelerinde bile yeterince dinlenebilmektedir.
- Prolaktin laktasyon dönemi boyunca FSH hormonunu baskılayarak ovulasyonu engeller.

OKSİTOSİN

- Prolaktine göre oksitosin daha çabuk üretilir.
- Annenin bebeğin **ağlamasını duyması**, onu emzirmeye hazırlaması ve emzirmesi gibi uyarılar oksitosin yapımı ile süt inme refleksini harekete geçirir.
- Oksitosin ayrıca doğumdan sonra involüsyon sürecinde etkili kontraksiyonlarla kanamayı azaltır.

Süt inme refleksinin yeterli olduğunu gösteren bulgular;

Emzirmelerden hemen önce ya da emzirme sırasında memelerde karıncalanma olması,

Bebek ağladığında ya da onu emzirmeyi düşündüğünde annelerin memelerinden süt gelmesi,

Emzirme sırasında uterus kontraksiyonlarının ağrı şeklinde hissedilmesidir.

Anne emzirirken susuzluk, gevşeme ve uyku hisseder, emme esnasında diğer memeden de süt akışı olur

- İki memenin süt salgılama kapasitesi arasında fark yoktur. Büyük ve kk **meme dokuları**, süt üretme kapasitesi bakımından farklı değildir.
- Memede fazla süt varsa (bebeğin ölmesi yada emmemesi gibi nedenlerle) anne sütündeki inhibitör maddeler fazla süt salgılanmasını durdurur. Emzirme ya da memenin boőaltılması ile bu inhibitör maddeler atılarak süt yapımının devamı sağlanır.

- Anne bebeğini emzirmezse prolaktin düzeyi 2-3 hafta içerisinde gebe olmayan bir kadındaki düzeye iner.
- Annedeki anksiyete, gerilim, aşırı ağrı, üzüntü vs. durumlar süt yapımını baskılamakta ve sütü azaltmaktadır. Bu nedenle emziren annelerin stresten uzak, sakin, rahat ve huzurlu olması gerekir.

Emmenin fizyolojisi

Bebek anne sütünden yararlanabilmek için bazı koruyucu reflekslerle doğar. Bunlar;

Arama refleksi:

Annenin meme başı ile alt dudağına dokunması ile başlar. Meme başını koklayan bebek memeye doğru dönerek, ağzını açıp memeye yakınlaşır ve emmeye başlar.

Emme refleksi

- Meme başı ve areolanın bir bölümü bebeğin ağızında doğru bir şekilde yer aldığında, dilin damağa doğru çekilmesiyle süt salınımının başlamasına neden olan refleksdir.
- Emme refleksi fetal hayatın 17. haftasında gelişir ve gebeliğin son haftalarında olgunlaşır.
- Bazı bebeklerde emme refleksi tam olarak gelişemez ve bu bebekler emme sırasında daha çok desteklenmelidir.

Yutma refleksi

- Memeden ya da biberondan alınan sütün içe çekilmesine yardım eden refleksidir.
- Bebek sütü memeden alırken sanki kamışla içiyormuş gibi içine çekerek emer.

Yenidoğanın Besin İhtiyacı

- Anne sütünle beslenen bebekler ilk 4 ay içinde kilo almaya devam ediyorsa 6 aya kadar yalnızca anne sütün verilmeye devam edilir ve 6. ayda ek besinlere başlanır.
- Annenin sütünün biyokimyasal yapısı ve besin içeriği kendi bebeğinin durumuna ve yaşına göre değişim gösterir. Bu nedenle bir bebeğin büyüme gelişiminin normal devam edebilmesinde tek başına anne sütün yeterlidir.

- Yenidoğan demir depolarıyla doğar ve anne sütünde yüksek oranda bulunan laktoz ve C vitamini sayesinde mevcut demirden yararlanır. Anne sütü alan bebeklerde normalde 6. aya kadar hemogloblin seviyesi normal seyreder. Ancak herhangi bir nedenle anne sütü almayan bebeklere 1 yaşına kadar takviye yapılması gerekir.

Emzirmenin anne sağlığına yararları

- Emzirmeyle oksitosin salgılanır, uterus involüsyonunu hızlanır ve postpartum kan kaybı azalır
- Kadınların öz güvenleri artar, stres depresyon suçluluk ve yorgunluk düzeyleri azalır
- Laktasyon ovulasyonu baskılayarak mensturasyonun başlamasını geciktirebilir ve dolayısıyla anne demir depoları dolar
- Premenopozal dönemde meme kanseri riski azalır
- Over ve uterus kanseri riski azalır
- Osteoporoz riski azalır(kalsiyum emilimi artar)

- Anne bebek bağlanması güçlendirir annelik rolünü kolaylaştırır
- Anne ve bebeği duygusal tatmin eder.
- Kilo vermeyi kolaylaştırır
- Anne sütü daima hazır ekonomik ve uygun ısıdadır. Besleme kolaylığı sağlar
- Zaman ve maliyet tasarrufu sağlar.

Emzirmenin bebek sağlığına yararları

- Bebeğin immün sistemi gelişirken immünolojik koruma sağlar
- Emzirmeyle annenin bağışık olduğu bazı bulaşıcı hastalıklara karşı koruma özelliği bebeğe de aktarılır
- Anne sütü bebeğin besin ihtiyacına göre değişir
- Anne sütünde bulunan laktoz kolayca sindirilen bir şekerdir dolayısıyla beyin gelişimi için gerekli olan glikoz kolayca sağlanır.
- Anne sütündeki protein kolayca sindirilir
- İdeal oranda elektrolit ve mineral içerir, eser elementlerin dengelenmesini kolaylaştırır
- Bebeğin böbreklerine aşırı yüklenmeyi önler

- Anne sütü sterildir mortalite ve morbiditeyi önler
- Ani bebek ölüm sendrom riski azalır
- Alerji, intolerans ve atopik dermatit riski azalır
- Çocukluk lenfoması ve insüline bağlı (tip I) diyabet riski azalır
- Sindirim sorunları daha az yaşanır
- Obezite riski azalır
- Çene diş gelişimine katkı sağlar
- Anne bebek bağlanmasını artırır

Yenidoğanda Beslenmenin Sürdürülmesi

Mama kullanımı şu durumlarda endikedir

- Anne tercih etmiyorsa (**eğitim ve danışmanlık verilmesi şartıyla**)
- Annede süt ile geçebilecek enfeksiyon varsa
- Yenidoğanın anne sütüne intoleransı varsa
- Annenin anne sütüne geçerek bebeğe zararlı olabilecek maddelere (antineoplastik ilaç, narkotik madde almışsa, civa kurşun vb) maruziyeti varsa
- Radyoaktif tanı ve tedavi sırasında ara verilmelidir
- Yenidoğan yeterli kilo alamadığında

Ek gıdalara başlama yenidoğanın durumuna göre 4-6 aylarda başlamalıdır. Ek gıdalar emzirmele birlikte 2 yaşına kadar devam ettirilebilir. Ek gıdalara 4. aydan daha önce ve 6. aydan sonra başlamanın sakıncaları vardır.

Memeden kesme bebek anne sütünden başka besinleri aldığı zaman aşamalı olarak kesilebilir.

Annelere Emzirme Eğitimi

WHO ve UNİCEF'İN Emzirmenin desteklenmesinde sağlık personeline önerileri

- Anneler gebeliklerinde emzirmenin yararları ve yöntemleri konusunda bilgilendirilmelidir.
- Doğumu takiben 45 dk içerisinde anneler emzirmesi için desteklenmelidir.
- Anne ve yenidoğanın 24 saat bir arada kalması sağlanarak uygulama benimsetilmelidir.
- Bebek her istediğinde emzirilmesi için anne teşvik edilmelidir
- Annelere 4-6 ay sadece anne sütü vermelerinin önemi anlatılmalıdır.
- Emzik ve biberon verilmemelidir
- Annelere emzirme tekniği ve bebeklerinden ayrı kaldıkları zaman süt salgılanmasının devamı öğretilmelidir.

Yenidoğanın Memeye Yerleştirilmesi

- Yenidođanın etkili emebilmesi annenin bebeđini memeye dođru řekilde yerleřtirmesine bađlıdır. Oturarak ya da yatarak emzirilebilir. Anne deneyimsizliđi, destek alamaması, kűcűk ya da zayıf bebek, meme dolgunluđu, meme bařı, emzirmeye geç bařlama yenidođanı memeye dođru yerleřtirememe nedenlerindedir.

Emzirme pozisyonu verirken dikkat!!!

Yenidoğanın başı, ensesi ve omuzları annenin dirseğinin iç yüzü ya da bir yastıkla desteklenmiş olmalıdır.

Başı ve gövdesi aynı hizada düz tutulmalıdır ve tüm vücudu desteklenmelidir.

Altı temiz olmalıdır. C tutuşunda memeye yerleştirilmelidir.

Yanlış yerleştirme sonuçları

- Meme başında ağrı ve çatlak oluşumu
- Sütün boşalamamasıyla meme dolgunluğu
- Bebeğin doymaması daha fazla emmek istemesi
- Süt yapımının yetersiz olduğunun düşünülmesi
- Bebeğin memeyi reddetmesi
- Süt yapımının azalması
- Bebeğin kilo kaybetmesi

Annenin Bebeği Tutuş Şekilleri

Beşik Tutuşu

Futbol Tutuşu

Kaydırma

Yukarı Dik Tutuş

- Yenidoğanın emme süre ve sıklığını yenidoğan ve anne belirlemektedir. Günlük 8-14 kere emebilir. Ebeveynler yenidoğanın gündüz 3 gece 4 saatte bir acıkacağı hakkında bilgilendirilmelidir
- Yenidoğan acıkma belirtileri ebeveyne öğretilmelidir

Yenidoğan acıncı

- Göz kapakları altında hızlı göz hareketleri
- Dil ve ağızda emme hareketi
- Elini ağzına götürme
- Vücut hareketleri
- Arama
- Yavaş sesler ıkarma
- Dokunma uyarana ağzını aması
- Dudak şapırdatma
- Ağlama acıkma için geç belirtidir.

- Emzirme sırasında emme hareketini aşamalı azaltır
- Memeyi iter dudaklarını büzer meme başı serbest kalır
- Vücudu gevşer
- Bacaklarını uzatır
- Açlık belirtileri olmaz
- Uyur, huzurludur
- Ağızdan az miktarda süt dışarı taşar

Meme Bakımı

- Memelerin temiz ve kuru tutulması gerekir.
- Her emzirmeden önce eller yıkanmalıdır.
- Her gün duş alınmalı, mümkün olmazsa her sabah memeler ılık suyla yıkanmalı kurulmalı
- İç çamaşırları her gün değiştirilmeli, temiz ve kuru tutulmalıdır
- Memelerin temizliğinde alkol, sabun gibi kurutucu maddeler, vazelin, pomad gibi yumuşatıcı maddeler kullanılmamalıdır.
- Süt akma problemine karşı göğüs pedi sütyen ile meme arasına konabilir.

Süt İnme Refleksinin Uyarılması

- Annenin sütü elle ya da pompayla boşaltması gerekirse ya da yetersiz süt inme refleksi durumunda **oksitosin uyarımını** kolaylaştıracak bazı uygulamalar önerilir.
- Anne stresini azaltmak
- Emzirmeyle ilişkili olumlu düşünceler kazandırmak
- Destek sistemlerini kullanırmak
- Tensel teması artırmak
- Ilık içecekler içmek
- Memeleri ılık nemli ya da kuru uygulamayla ısıtmak
- Meme başlarını uyarmak
- Memelere hafifçe masaj yapmak
- Sırtta masaj yapmak

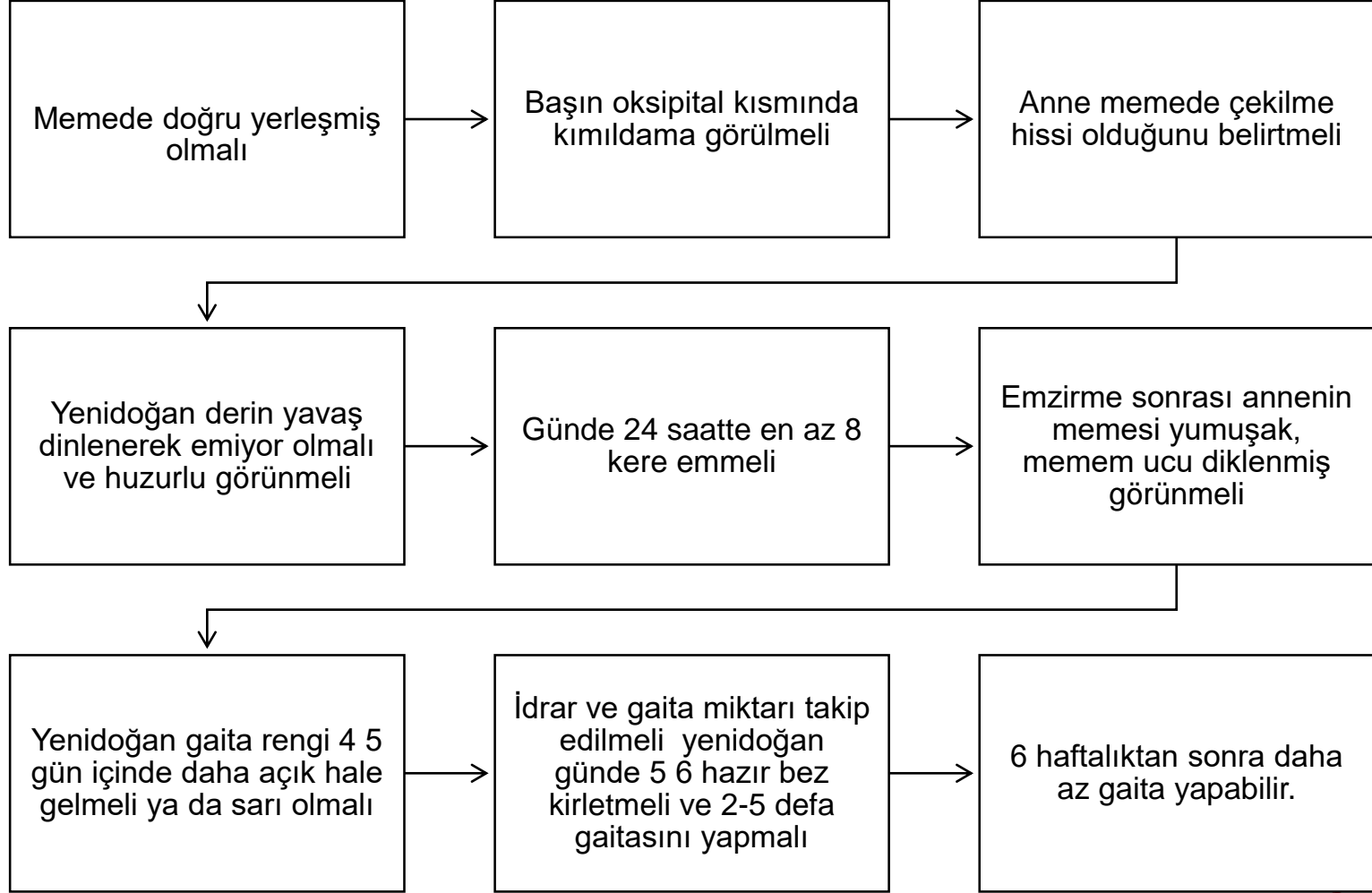
EMZİRMENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

- Emzirmenin değerlendirilmesi hemşirelik yaklaşımının önemli bir parçasıdır. Anneye taburculuk sonrası yapacağı şeyler emzirme zamanı süresi ile birlikte idrar ve gaita takibi öğretilmelidir. Bazı ölçekler kullanılarak emzirme değerlendirilmelidir.

Yenidoğanın etkili bir şekilde emdiğini ve yeterli süt aldığını gösteren belirtiler

ÖZEL DURUMLARDA EMZİRME

SEZERYANLA DOĞUMDAN SONRA

- Anneler genellikle sezeryandan 4 saat sonra bebeklerini emzirebilirler.
- Epidural anestezi sonrası ½, 1 saat sonra emzirebilirler.
- Bebek ilk 24 saatte, anne sırtüstü iken, sonraki 24 saatte anne yan yatar durumda, üçüncü günden itibaren yastık desteğiyle oturarak emzirilmelidir.
- Anne ilk 3 günde daha fazla desteğe ihtiyaç duyar.

DÜŞÜK DOĞUM AĞIRLIKLIL BEBEK (DDA)

- DDA bebekler yüksek enfeksiyon riski nedeniyle daha çok anne sütüne ihtiyaç duyarlar
- Bu bebekler genelden etkin emmede zorluk çekerler bu durumda anne sütü sağılıp NG tüp veya fincanla verilmekle birlikte vitamin ve protein takviyesi yapılabilir.
- DDA ve preterm bebeklerin annelerine sütün sağılması öğretilmelidir. Bu annelerin sütleri doğumdan sonraki ilk 6 saat içinde sağılmaya başlanmalıdır. Özellikle kolostrumun verilmesi önemlidir.

- Çalışan anneler bebeklerini doğum izinlerinde sık sık emzirmelidirler.
- Anne sabah erken saatlerde, geceleri ve evde bulunduğu zamanlarda emzirmeye devam etmelidir.
- Anne sütüne ilaveten yapay beslenme verecekse en fazla günde 1-2 kez vermelidir.
- Anne işe gitmeden önce sütünü sağarak bakıcıya bırakmalı, sağma işleminde acele etmemeli, rahat ve huzurlu olmalıdır.

Sağılan süt;

Oda ısısında : 3 saat 22-26°C

Buzdolabında : 3 gün 4°C

Derin dondurucuda : 3 ay -18°C

<https://dosyahastane.saglik.gov.tr/Eklenti/136,anne-sutu-ve-emzirme-egitim-rehberipdf.pdf?0>

**İLAÇLAR ve
EMZİRME**

Çoğu ilaç
süte geçer

- Anne eczacı ve doktoru ile görüştürülerek bilgilendirilir.
- Kafein ve alkol süt ile bebeğe geçer. Ancak ne kadar dozun üstünde geçtiği belirsizdir.
- Barbitüratları, antihistaminikler, diüretikler, parlodel ve oral kontraseptifler (özellikle yüksek doz östrojen içerenler) süt yapımını azaltmaktadır.

Anne Sütünün Kontrendike Olduğu Durumlar

- Annede yüksek miktarda alkol uyuşturucu madde bağımlılığı
- T-cell lenfotik virüs aktif veya taşıyıcı olma
- Aktif tedavi edilmemiş varicella
- Yenidoğanda galaktozemi

SÜT SALGILANMASININ BASTIRILMASI

Neonatal ölüm ya da herhangi bir nedenle anne bebeğini emziremeyecekse süt yapımı 2 yöntemle durdurulur;

Farmakolojik;

Bromocriptine (parlodel) en çok kullanılan ilaçtır. Prolaktin salınımını engelleyerek süt salgılanmasını bastırır. 14 günde 2 kez alınır.

Östrojen içeren laktik supresanlar da kullanılabilir. Bunlar Deladumone ya da Teca'dır. Trombüs gelişme riski olduğundan kullanan anneler izlenmelidir.

Mekanik;

Meme dokusunu iyice saran sıkı sütyen kullanılır.

Meme üzerine ılık su akıtmak, emzirmek, pompalamak, sağmak gibi memeyi uyarıcı hareketlerden kaçınılır.

Laktasyon supresyonu sırasında meme tıkanıklığı gelişebilir. Bu durumda buz torbası ya da analjezi ile semptomlar azaltılarak anneye durumun geçici olduğu anlatılır. Kadın yeterli sıvı almaya devam etmelidir.

EMZİRMEDE POTANSİYEL PROBLEMLER

1. Büyük meme
2. Meme dolgunluğu engorjman
3. İçe çökük, ya da düz meme başı tıkanma
4. Ankiloglossi(dil bağı)
5. Meme başı ağrısı ve meme başında çatlaklar

HEMŞİRELİK BAKIMI

- Emzirme süreciyle ilgili güçlük ya da doyumsluk yaşıyan ya da bu riski taşıyan anne bebek ya da çocukdaki durumu anlatan hemşirelik tanısıdır.
- Sizce bu hemşirelik tanısı nedir????

ETKİSİZ EMZİRME

Tanımlayıcı Özellikler

Majör (bir ya da daha fazlası bulunmalıdır)

1. Süt miktarının yetersiz olması ya da yetersiz algılanması
2. Bebeğin memeyi tutmada yetersizliği
3. Oksitosin salınımının gözlenebilen belirtilerinin olmaması
4. Bebeğin yetersiz beslendiğine ilişkin belirtilerin olması
5. Memede iken emmede sürekliliğin olmaması
6. Her emzirmede her iki memeyi boşaltmada yetersizlik
7. Emzirmede bir haftayı geçirmeye rağmen meme ucu ağrısının devam etmesi
8. Bebeğin emzirmeden sonra 1 saat içinde ağlaması ve huzursuz olması
9. Bebeğin memede ağlaması ya da memeyi tutmaya bırakmaya direnmesi

İlişkili faktörler

Fizyolojik

- Prematurite
- Yarık dudak damak
- Geçirilmiş meme cerrahisi
- Meme uçlarının içe dönük olması
- Maternal stres
- Refleks yetersizliği

Durumsal

Annenin yorgunluğu,
Anksiyetesi
Kararsızlığı
Çoğul doğuma bağlı
Beslenme ve sıvı alımı yetersizliğine bağlı
Eş ve aile desteğinin olmamasına bağlı vb...

- **Amaç**

Anne doyumlu ve etkili emzirme bildirecektir.

Anne bağımsız olarak etkili bir emzirme sergileyecektir.

- **Tanımlayıcı kriterler (Göstergeler)**

Emzirmeyi olumsuz etkileyen bozan faktörleri tanıması

Emzirmeyi geliştiren etkileyen faktörleri tanıması

Etkili emzirme pozisyonunu göstermesi

Bebeğin rahat ve doygun olması

Girişimler

- Neden olan etkileyen faktörleri değerlendirilir
- Anne desteklenir, cesaretlendirilir ve soruları yanıtlanır
- Emzirme danışmanlığı verilir.
- Hayatında önemli kişilerin eş anne gibi soruları yanıtlanır.
- Gerekliyorsa uzmanlara yönlendirilir.

Emzirme Danışmanlığı

- Emzirmenin fizyolojik psikolojik yararları hakkında bilgi veriniz
- Annenin emzirme algı ve isteğini değerlendiriniz
- Emzirmeye ilgili varsa yanlış bilgileri düzeltiniz
- Annenin yakınlarını, arkadaşlarını destek olmaları konusunda cesaretlendiriniz
- Gereken eğitici materyali sağlayınız
- Emzirme sınıfları ve destek gruplarına katılması için cesaretlendiriniz
- Anneye doğumdan sonra hemen emzirme fırsatı sağlayınız
- Bebeğin açlık belirtileri konusunda bilgilendiriniz
- Bebeği memeye doğru yerleştirilmesine yardımcı olunuz
- Emzirme pozisyonlarını tanıtınız

Kaynakça

- Şirin ve Kavlak (2016), Kadın Sağlığı, “Memenin Anatomisi ve Fizyolojisi” Bölüm 12, sf: 109-111
- Taşkın, L. (2020). Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği, 16. Baskı, Akademisyen Tıp Kitabevi, Ankara Bölüm 20 Yenidoğanın Beslenmesi 495-521
- Carpenito-Moyet, L.J. (2010). Hemşirelik Tanıları El Kitabı, 13. Baskı. Çeviren: Firdevs Erdemir, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul; 195, 183.
- Bulechek G.M., Butcher H.K, Dochterman J.M., ve Wagner C.(2017).Hemşirelik Girişimleri Sınıflaması(NIC) Çeviri editörleri: Erdemir F. Kav S. Akman Yılmaz A., Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul: 173, 66.

